

KÜLFÖLDI TÁRSULATOK VENDÉGJÁTÉKAIT IS LÁTHATTA A TEGNAP ZÁRULT KOLOZSVÁRI INTERFERENCIÁK NEMZETKÖZI FESZTIVÁL KÖZÖNSÉGE

Hagyományos koreai és kortárs párizsi hangok

Számos izgalmas, értékes előadást láthatott tíz napon keresztül a tegnapi zárult kolozsvári Interferenciák Nemzetközi Fesztivál közönsége. A szemlére kilenc országból érkeztek előadók.

» KISS JUDIT, TÓRH GÖDRI IRINGÓ

Lezárult tegnap a nyolcadszorra szervezett kolozsvári Interferenciák Nemzetközi Fesztivál, amelynek keretében kilenc országból tizennégy meghívott társulat érkezett Erdély fővárosába. A kincses városbeli közönség okkal örülhet, mert kivételesen helyzetben van: a kétévente megrendezett, tíz napos szemlének köszönhetően olyan külföldi és hazai előadókat, produkciókat láthat, amelyeket egyébként aligha lenne esélye megnézni – nyilván kevesen látogatunk el Párizsba vagy akár Konstancára egy-egy színházi előadás kedvéért.

Bármelyikünk történetei lehetnének

„Létezik az öröm” – hangzik el utolsó mondatként Az öröm napjai című előadásban, amelyet a párizsi Odéon-Théâtre de l'Europe társulata hozott el a fesztiválra. A péntek esti párizsi előadást Stéphane Braunschweig, az Odéon-Théâtre de l'Europe társulat művészeti igazgatója rendezte Arne Lygre kortárs norvég drámaíró darabja alapján. A produkció úgy beszél az emberi viszonyrendszerek összetettségéről, a reménytelenségről, kétségekről, a múlt feldolgozásáról és az életigenlésről, hogy a néző azt érezheti: bármelyikünk történetei lehetnének azok, amelyek az őszi falevelekkel borított park padján elhangzanak. A színpadon nyolc – remekül játszó – színész formál meg több mint nyolc figurát, akikben közös az, hogy tulajdonképpen semmi más nem tesznek, „csak” beszélnek a

Vallomások az őszi parkban. A párizsi Odéon-Théâtre de l'Europe társulat Az öröm napjai című előadása

» **Mozdulatai, szavai, éneke által a közönség elé tárult a hullámzó tenger, a vad, éhes cápák, a szikrázó napsütés és az öregember fáradtságos küzdelme is, megmutatta, hogy az emberi test bármely tárgynál, díszletnél hatékonyabb kifejezőeszköz lehet.**

saját történeteikről. Az egymással hol lazábban, hol szorosabban összefonódó élettörténet-foszlányok és vallomások egyik része az őszi parkban hangzik el, egy folyó partján, ahol a nyolc férőhelyes pad áll. Ide érkeznek a szereplők – ki-ki más indítékból. Aztán ugyanarra az ülőhelyre kerülnek, szorosan egymás mellé a padon – ugyanígy ugyanabba a dimenzióba kerülnek történeteik is: az elmesélt, holott tulajdonképpen elmesélhetetlen élményanyagukat keresztül-kasul próbálják megosztani a többiekkel. Az öröm napjai című, majdnem két és félórás, helyenként vontatottnak tűnő, a maga hőmpolygésében mégis magával ragadó előadás mintha egyfajta feladat elé állítaná a nézőt: azt keresse meg a szereplők által elmondottakban, a felidézett emlékekben, kérdésként felmerülő gondolatokban, vívódásokban, hogy hol is rejlik az öröm az emberi életben. Mivel a párizsi előadás szereplőéhez hasonlóan mi mindannyian is csak szavakba, mondatokba öntve tudjuk megosztani másokkal azt az összetett univerzumot, ami velünk,

bennünk történik, talán nem ártana elgondolkozni valamin – sugallja az előadás. Pusztán az, hogy szöveggé formáljuk élményeinket és átadjuk másoknak, hogy egyáltalán van, aki meghallgasson bennünket, és van, akinek számítunk – talán már önmagában örömforrás lehet. Az előadás végén, amint felgyúlnak a lámpák a nézőtéren, az egyik karakter azt mondja: „én annak is örülök, amikor látom, hogy virrad.” Talán jó lenne megpróbálni így viszonyulni életünk legapróbb történéseihez.

Játszóteréből bírósági tárgyalóterem

A törvény az, ami számít, és nem az igazság, az erőszakra pedig nem létezik mentség – ez lehet az egyik kicsengése a Játékok a hátsó udvarban című előadásnak, amelyet a Konstancai Állami Színház hozott el az Interferenciákra. A Diana Mititelu rendezte produkciót a stúdióteremben láthatta a közönség pénteken délután, az előadás Edna Mazya kortárs izraeli drámaíró darabja alapján készült. A történet azt a mindenképpen fontos, de semmiképp se könnyen megválaszolható kérdéskört feszegeti, hogy miként, miért, milyen lélektani alapon történhet meg az, hogy három-négy fiú szexuális erőszakot tesz egy kiszolgáltatott lányon. Üdvözlendő, hogy az erőszak és kiszolgáltatottság, a büntetés és büntetlenség témája a színpadon is előtérbe kerül ily módon, hiszen sokakat foglalkoztató kérdéssről van szó. Mivel a bántalmazás, zaklatás és erőszak jelensége a tinédzseréletben is erőteljesen jelen van, beláthatatlan következményekkel járhat, és talán minden fronton többet kellene beszélni róla... Az öt figurát nagyon fiatal színészek játsszák, mindannyian a bukaresti Ion Luca Caragiale művészeti egyetem friss végzettjei. Az előadás tere át-meg átváltozik, hol bírósági tárgyalóterem, hol pedig egy játszóteret hintával, ahol az események történetek. A színészek olykor a meg-erőszakolt lány és az erőszakot tevő fiúk alakját formálják meg, olykor pe-

dig a történekek részleteit firtató, felelősségre vonó és a felelősöket kereső bírót. Az előadás egyik elgondolkoztató üzenete az lehet, hogy a törvény és a sokarcú, képlékeny igazság közt koránt sincs mindig összhang: az erőszakos cselekedetek elindítója, kitalálója végül ártatlannak minősül és nem kap börtönbüntetést. A másik fontos üzenet az lehet, hogy brutálisan és átmenet nélkül is véget érhet az ártatlanság, a gyerekkor egy erőszakos cselekedet miatt: gazdátlanul lenghet a hinta, és a játszóteret hirtelen átváltozhat bírósági tárgyalóteremmé.

Ismét állva tapsolták a dél-koreai phanszoriéneket

A dél-koreai Jaram Lee az Interferenciák visszatérő vendége: immár negyedszer látogatott el a kincses városba, hogy Ernest Hemingway Az öreg halász és a tenger kisregényének feldolgozásával is elkápráztassa a közönséget. Tompa Gábor fesztivál-igazgató már a rendezvényt megelőző sajtótájékoztatón elmondta, hogy az előző kiadások visszajelzései, illetve a jegyértékesítések alapján Jaram Lee phanszori-művész a közönség nagy kedvence (sőt neki személyesen is az egyik kedvenc előadóművész). Az énekbeszédhez hasonló hagyományos koreai előadásmódot, a phanszorit megreformáló Lee új darabja Ernest Hemingway Az öreg halász és a tenger alapján készült phanszori-átírat. A művész a phanszori lingvisztikája és az egyszerű dobolás által kelti életre a 20. századi amerikai irodalom egyik legnagyobb alakjának klasszikus történetét. A darab rendezője Jihye Park, akivel Lee már korábban dolgozott együtt, a dobkíséretet pedig Junhyung Lee biztosította. Jaram Lee az előadásban egymaga jeleníti meg a Nobel-díjas regény minden cselekményét, kelti életre, teszi láthatóvá leírásait, legyen szó a főhős, Santiago harcáról a nagy hallal vagy a fáradtság, kimerültség állapotáról. A hagyományos ruhát viselő színész-énekesnő díszletek, kellékek – egyetlen „segédeszköz” egy legyező – nélkül játssza be a teret, tölti be élettel, energiákkal az egész színpadot. Közismert történet egy kubai halászlól, Santiagoról szól, akinek a horgára akad élete fogása, egy hatalmas marlin, melylyel küzdelmes, hosszú órákig tartó csatát vív. Jaram Lee változtatott egy kicsit az eredeti történeten, illetve a klasszikus mű feldolgozásába személyes élményeket, vicces, modern utalásokat épített be, gyakran szólt ki a közönséghez. Mozdulatai, szavai, éneke által a közönség elé tárult a hullámzó tenger, a vad, éhes cápák, a szikrázó napsütés és az öregember fáradtságos küzdelme is, megmutatta, hogy az emberi test bármely tárgynál, díszletnél hatékonyabb kifejezőeszköz lehet, ha valaki tudja, hogy hogyan kell használni. Az előadás utáni közönségtalálkozón, melyen Tompa Gábor faggatta a dél-koreai művészt, aki négy éves korában kezdte a phanszori éneklési technikát tanulni, az is kiderült, hogy nagyon tudatosan készült a darab készítésekor, például elment egy óceáni halászatra is.

Jaram Lee dél-koreai színész, énekes (balra) Az öreg halász és a tenger című, szuggesztív produkciója